

۲۳ نکته

پیرامون آموزش والدین

دهه های اخیر در نظامهای تعلیم و تربیت، جایگاه ویژه ای به دست آورده است، باید واحدهای درسی خاصی در مراکز تربیت معلم وزارت آموزش و پرورش و رشته علوم تربیتی دانشگاهها پیش بینی شود و مهارت شغلی متناسب در اختیار مربیان آموزش والدین، مشاوران و آموزگاران قرار بگیرد. درنیل بدین هدف، سعی نمودیم نکاتی چند را که می تواند در فرایند آموزش والدین مؤثر واقع گردد، متذکر شویم.

۱ - در نخستین جلسات عمومی آموزش والدین، آنان را نسبت به نقش خود در راهنمایی فرزندان شان برای کسب موفقیت تحصیلی و تربیتی بطور اخص و موفقیت در زندگی بطور اعم، واقف گردانید. آنگاه ضمن اینکه از آنان می خواهید در مورد ادامه شرکت خود در جلسات بعدی تصمیم بگیرند، آنان را در اخذ تصمیم آزاد بگذارید. بدین معنی که ضمن اجتناب از حضور تحمیلی والدین در جلسات که قطعاً "دائمی نخواهد بود، پیامدهای تصمیمهای متفاوت را برای آنان روشن سازید.

۲ - مشکلات تحصیلی و تربیتی احتمالی دانش آموزان را برای والدین مطرح کنید. در نخستین جلسات از آنان بخواهید در مورد مشکلات فرزندانشان در منزل و نحوه برخورد با این مشکلات در جلسه عمومی به گفت و گو بپردازند. این امر آنان را نه تنها در درک عمیق مشکلات موجود و نقش خود در حل آن مسائل کمک می کند، بلکه زمینه های حضور آنان را در جلسات بعدی فراهم می گرداند. در این صورت، شما مربیان نیز بر حسب مشکلات مطرح شده، می توانید به تدارک محتوای آموزشی جلسات مبادرت ورزید. به این منظور، هر چند جلسه

علنی اصغر کاکو جویباری

خوانندگان عزیز، مقاله ای را که از نظر می گذرانید ما حاصل تجربیات آموزش والدین در سالهای متعددی است و شما آموزگاران و مربیان را در تشکیل جلسات آموزشی مدد خواهد کرد. در سالهای گذشته با توجه به گستردگی و پویایی که در ساختار انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران پدید آمده است، آموزش والدین، خصوصاً "والدین کودکان دبستانی در زمینه آماده کردن آنان برای راهنمایی فرزندانشان به منظور کسب موفقیت تحصیلی و حل مشکلات تربیتی، در اولویت قرار گرفته است. در این راستا، وجود منابع غنی، برای راهنمایی و هدایت فعالیت آموزش والدین، ضروری به نظر می رسد. علاوه بر این، با توجه به درک عمیق نقش والدین در پیشرفت تحصیلی و تربیتی کودکان که در

به عمل آورید. توجه به یک نکته لازم می‌نماید که دعوت از صاحب نظری که کلیه جلسات آموزشی والدین را اداره یا نظارت کند، مؤثر خواهد بود.

۴ - از دعوت ناگهانی و غیرمترقبه والدین برای شرکت در جلسات آموزش والدین بپرهیزید و سعی کنید برای جلسات آموزش عموم والدین آموزشگاه و والدین هرپایه، برنامه زمانی مشخصی را که به یک سال تحصیلی مربوط می‌شود، پیش بینی کنید، و آن را در اختیار والدین قرار دهید. این امر، به والدین در تنظیم وقت خود برای شرکت در جلسات آموزشی کمک می‌کند. در این زمینه، نکته شایان توجه این است که علی‌رغم اینکه برنامه یکساله حضور در جلسات آموزشی را در اختیار والدین قرار می‌دهید، به منظور یادآوری، در یکی از روزهای قبل از تشکیل هر جلسه نیز برای آنان دعوت نامه ارسال دارید.

۵ - با توجه به محدودیت فضاهای

یک بار، ضمن گفت و گو با شرکت کنندگان در این زمینه، به تجدید نظر احتمالی در برنامه آموزشی اقدام نمایید.

۳ - در تشکیل جلسات آموزشی از سخنرانیهای پراکنده و سازمان دهی نشده خودداری کنید و سعی نمایید آموزش والدین در یک سال تحصیلی را در قالب برنامه آموزشی خاصی که بر حسب موضوعات آموزشی مورد نیاز شکل گرفته، پیش بینی کرده، بتدریج در طی جلسات متمادی به اجرا درآورید. پیشنهاد می‌گردد، در صورتی که امکانات آموزشگاه و توانایی علمی شما اجازه می‌دهد، موضوعات آموزشی را به تفکیک برای هرپایه آموزشی پیش بینی کنید و در هرپایه والدین را در زمینه مشکلات تحصیلی و تربیتی فرزندان شان راهنمایی نمایید. در این راستا می‌توانید از صاحب نظران و کارشناسان مسائل آموزشی و تربیتی بر حسب موضوعات آموزشی پیش بینی شده برای سخنرانی و یا اداره کلاس آموزش والدین دعوت

۸ - بعضی از والدین کم سواد، برخی با سواد و گروهی از سواد عالی برخوردارند و عده‌ای دارای خانواده محدود و نتیجتاً " فرصت زیاد و عده‌ای دارای خانواده‌ای گسترده و بالطبع پرمشغله هستند. بر شماست که با شناخت و درک وضعیت والدین، آنان را همان طور که هستند بپذیرید و این پذیرش را به نحوی بدانها منتقل نمایید. والدین بایستی اطمینان حاصل کنند که با همه مشکلات و نارساییهای احتمالی که دارند، حل بسیاری از مشکلات تحصیلی و تربیتی فرزندشان در گرو فعالیت آنان می‌باشد. این امر ایجاد نگرش مثبت والدین نسبت به فعالیت و زمینه همکاری با شما و پیگیری مسائل آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان را ممکن می‌سازد.

۹ - این نکته را در نظر داشته باشید که والدین با حضور در آموزشگاه و شرکت در جلسات آموزش خانواده، قصد دارند کفایت و مهارت یک آموزگار مقطع ابتدایی را کسب کنند. لذا از آموزش مطالب علمی گسترده به آنان خودداری

آموزشی در مدارس، فعالیت خود را منوط به وجود کلاس یا سالن ویژه‌ای برای آموزش نکنید و برای حل این مشکلات، می‌توانید از اماکن عمومی مجاور آموزشگاه نظیر مساجد و حسینیه‌ها استفاده نمایید.

۶ - والدین دارای تفاوت‌های تحصیلی، اجتماعی و شغلی هستند، از این حیث بین آنان تمایزی قائل نشوید، چرا که این امر بتدریج عده‌ای از والدین را آزرده ساخته، موجبات افت انگیزه و ترک جلسات آموزشی را از طرف آنان فراهم می‌گرداند. در این زمینه، بعضی از آنان در جلسات آموزشی حتی در مورد تقسیم نگاه شما بین حضار نیز به قضاوت می‌پردازند.

۷ - سعی کنید والدین را به اسم بشناسید و آنان را به اسم صدا کنید. این امر رابطه والدین با آموزشگاه را صمیمی و دوستانه تر می‌سازد. در این زمینه، استفاده از القاب صمیمی، بیشتر از القاب محترمانه می‌تواند مثر واقع گردد.

اطمینان داشته باشید مسائل مختلفی که در زندگی آنان و در زمینه کسب موفقیت تحصیلی و تربیتی فرزندانشان وجود دارد، می توانید موضوعات آموزشی شما مربوط گردد.

۱۲ - درخصوص هر موضوع آموزشی ویا در صورت امکان در مورد موضوعات مختلف، کتاب یا مجله ای را برای مطالعه و خود آموزی والدین پیش بینی و به آنان پیشنهاد کنید. چراکه عده ای ازوالدین علاقه مند به مطالعه مسائل تحصیلی و تربیتی دانش آموزان، از زمان و مطالب آموزشی محدود جلسات خرسند نبوده، بدان بسنده نمی کنند. درضمن، این امر افزایش

کنید. برای این اساس، شما می توانید آنان را نسبت به راهنمایی و هدایت فرزندانشان آگاه سازید و مهارت های عملی ویژه ای را در آنان ایجاد نمایید. مثلاً " ضرورتی ندارد والدین به روش های گوناگون تدریس فارسی مقطع ابتدایی آشنا شوند، اما لازم است بدانند چگونه مشکل فرزندشان را در زمینه های گوناگون مثل انشاء نویسی، دیکته و زمانی که معنی لغتی را نمی دانند، مرتفع سازند.

۱۰ - از آموزش صرفاً " نظری و تئوریک در جلسات آموزشی بپرهیزید. سعی کنید یادگیری مورد انتظار را به صورت عملکرد برای والدین روشن ساخته، از آنان بخواهید در مورد عملکرد مورد نظر به فعالیت و تمرین بپردازند و مشکل احتمالی خود را بیان کنند. برای مثال وقتی که در نظر دارید درباره نحوه دیکته گفتن به والدین آموزش دهید، زمینه انجام عملی این امر را بطور عینی فراهم کنید، به این صورت که در جلسه آموزشی خود چند جمله ای را برای دانش آموزان دیکته بگویید و خطاهای احتمالی آنان را متذکر گردید. همچنین در صورتی که بر حسب پیش بینی موضوعات آموزشی، قصد دارید در زمینه کنترل تکالیف شب والدین را راهنمایی کنید، نمونه ای از دفاتر دانش آموزان را به همراه آورده، مشکلات آنان را گوشزد نمایید و چگونگی اعمال نظر در کنترل این خطاها را به اولیاء آموزش دهید.

۱۱ - مطالبی را که به والدین آموزش می دهید، به نحوی به تجربیات زندگی آنان با فرزندانشان مربوط سازید و از آموزش صرف و بدون ارتباط با تجربیات روز مره زندگی بپرهیزید، چرا که به دلیل عدم کاربرد مطالب آموزشی به اهمیت آن پی نخواهند برد.

دانش و مهارت زندگی و هدایت تحصیلی و تربیتی فرزندان را دربر دارد و چه بسا، عده ای از والدین خصوصا " مادران را به شغل ارزشمند معلمی علاقه مند و هدایت کند .

۱۳ - حتی المقدور سعی کنید، در جلسات آموزشی والدین از به کارگیری اصطلاحات علمی و حتی روان شناسی و آموزش و پرورش خود داری کنید، چرا که این امر نه تنها موجبات کسب مهارت و کفایت آنان را فراهم نمی کند، بلکه می تواند افت انگیزه آنان را در خصوص شرکت در جلسات آموزشی به دنبال داشته باشد. این نکته را مد نظر داشته باشید که آنچه والدین بدان نیاز دارند، افزایش دانش و معلومات مربوط به رشته های ذی ربط در آموزش نیست، بلکه کسب مهارت عملی در هدایت فرزندان برای آنان از اهمیت خاصی برخوردار است .

۱۴ - هرگز والدین را به خاطر کندی در کسب موفقیت و انجام راهنمایی فرزندان در امور تحصیلی و تربیتی سرزنش نکنید . اطمینان داشته باشید که سرزنش برای آنان هرگز موفقیت های بعدی را در پی نخواهد داشت، بلکه آنان را نسبت به ادامه همکاری با شما دلزده خواهد کرد. در این راستا، آنچه از اهمیت برخوردار است این که با جلب توجه آنان نسبت به اندک موفقیت خود و ایجاد نگرش مثبت نسبت به فعالیت های شان، زمینه تشویق آنان را فراهم نمایید. در واقع، همه ما معلمان می - دانیم که در به کارگیری روش های تربیتی، تشویق پیش از تنبیه از کارآمدی و ثمربخشی برخوردار است .

۱۵ - در صورتی که در مدرسه یا آموزش و پرورش منطقه، همکاران مشاور به خدمت اشتغال دارند و یا دعوت از استادان و کارشناسان

مسایل تربیتی برای آموزشگاه مقدور باشد، تشکیل جلسات بررسی مسائل تربیتی کودکان و دانش آموزان، مورد علاقه ویژه والدین می - باشد. این قبیل جلسات نه تنها در بهبود حل مسائل تربیتی دانش آموزان مؤثر است، بلکه ارتباط والدین با مدرسه و شرکت آنان در جلسات آموزشی را مستحکم تر خواهد ساخت .

۱۶ - در طی جلسات آموزشی، والدین را بر حسب توانایی، سوءولیتها و مشاغل اجتماعی شناسایی و برای همکاری در حل مشکلات مدرسه، آنان را به مدیر آموزشگاه معرفی نمایید. این امر، نه تنها زمینه حل پارامای از مشکلات را فراهم می کند، بلکه به والدین نگرش معنی دارتری نسبت به مسائل تربیتی و زندگی خواهد داد .

۱۷ - پیشنهاد می شود، در صورت داشتن توانایی علمی کافی، بخشی از اوقات جلسات آموزشی والدین را به شناسایی ویژگیها، تواناییها و خصوصیات سنی و تحولی دانش - آموزان دبستانی اختصاص دهید. این موضوع، مورد علاقه ویژه والدین می باشد .

۱۸ - حیطه زمانی هر جلسه را ۱/۵ تا ۲ ساعت پیش بینی و محتوای مناسب را برای این مدت تدارک کنید. در ضمن با توجه به محدودیتها و امکانات مدارس حداقل فاصله بین دو جلسه آموزشی ۱۵ روز پیشنهاد می گردد. در این خصوص، این نکته را در نظر داشته باشید که در صورت افزایش فاصله بین دو جلسه، ترک جلسات توسط والدین افزایش یافته، کاهش یادگیری آنان را نیز در پی خواهد داشت .

۱۹ - در هر آموزشگاه عده ای از دانش - آموزان دارای مشکلات تحصیلی و تربیتی - عمیق تری هستند، بدین لحاظ پیشنهاد می -

این طریق آنان را نسبت به اهمیت فعالیت‌هایشان و همکاری با مدرسه و شرکت در جلسات آموزشی آگاه سازید.

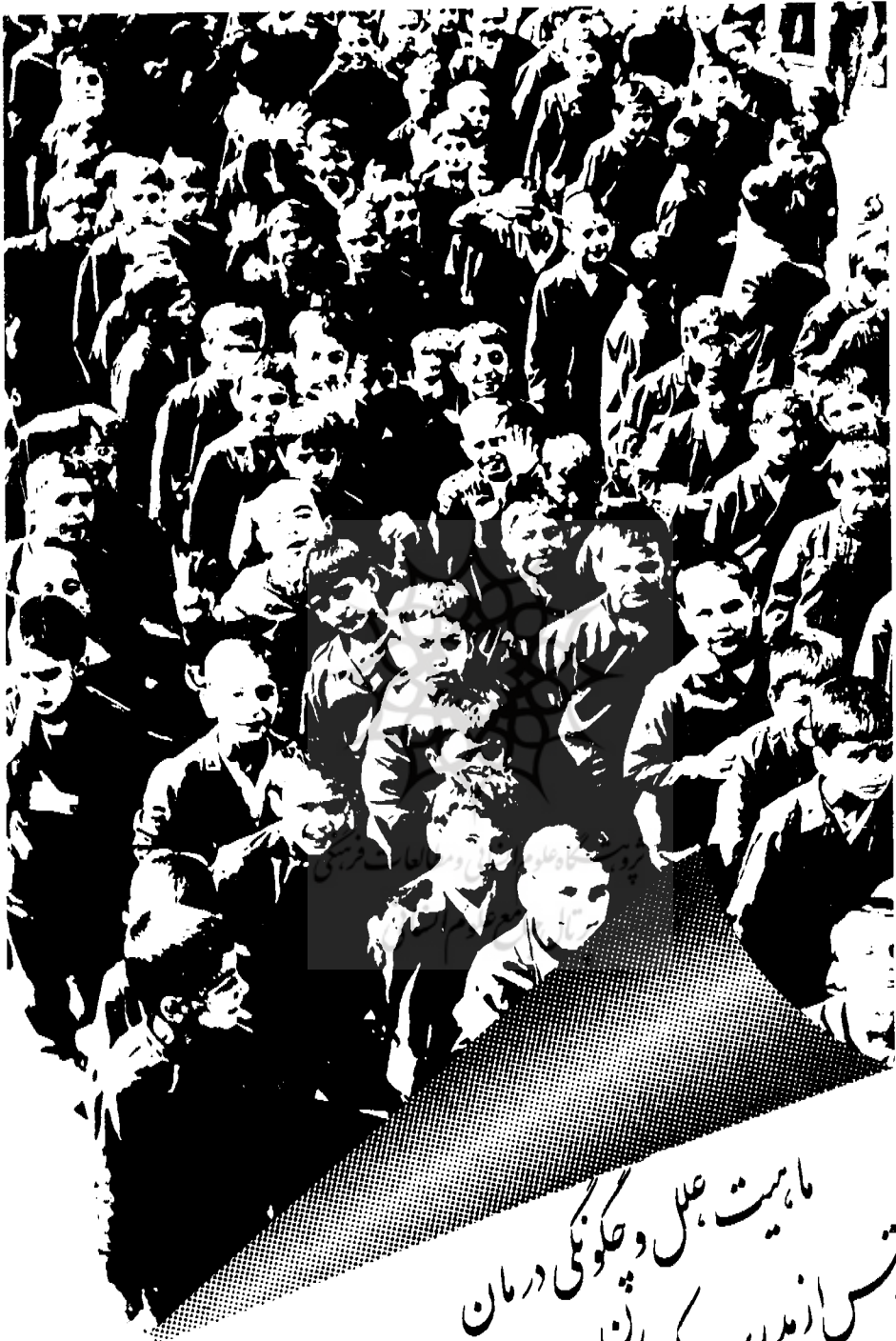
۲۲ - والدین موفق در امر راهنمایی فرزندانشان در امور تحصیلی و تربیتی را تشویق کنید تا دانش و مهارت خود را به سایر اعضای خانواده منتقل سازند. این امر احساس مسؤ‌ولیت بیشتر نسبت به مسائل آموزشی و پرورشی را به دنبال خواهد داشت.

۲۳ - در صورت وجود امکانات لازم، در جشنها و مناسبت‌های گوناگون، والدین نسبتاً موفق را شناسایی و به مدیر مدرسه معرفی کنید و هدیه ای به رسم یاد بود به آنان تقدیم دارید.

گردد جلسات ویژه‌ای برای والدین این دسته از دانش آموزان پیش بینی کرده، همکاری آنان با مدرسه را در زمینه حل مسائل تحصیلی و تربیتی فرزندان‌شان افزایش دهید. در این راستا، در صورتی که مشکل تحصیلی و تربیتی دانش آموزان در مراحل حاد باشد، می توانید آنان را به همراه والدینشان به هسته مشاوره آموزش و پرورش منطقه و یا سازمان آموزش و پرورش استثنایی و نمایندگی آن در مراکز استانی راهنمایی نمایید.

۲۵ - در ضمن اینکه خود از کاربرد برجسبهای مربوط به کودکان استثنایی و اصطلاحات روان شناسی مربوط به اختلالات رفتاری و روانی نسبت به کودکان در نزد والدین پرهیز می کنید، به والدین نیز پیاموزید، کودکی را به خاطر اندک رفتار ناخوشایند، ناپه‌نجار اطلاق نکنند.

۲۱ - سعی کنید، موقعیت والدین را بطور عام و خاص در خصوص راهنمایی فرزندانشان در امور تحصیلی و تربیتی برایشان روشن نموده، از

ماهیت عمل و چگونگی درمان
رئیس اندرسه در کودکان